

T'a bet'á dene dáhídlí

Tsatsáné benü hūlī k'e dene bet'sédi ha hó'ą:

T'a losí bazü dene ts'édi:

Eja tsatsáné benü hūlī k'e t'a beghā bek'órushyá honithen sí, yati duwaze híto, t'a bizi hot'á honi bul'ą walí sí (híto dene ts'édi begharé ʔasíe bekónota k'e). T'ą dene honi kádáneta dé hobánelt'u bet'órul'ą nohéts'di sí: hobánelt'u honi bekónota k'e dene ts'eni hāt'e sí ʔełt'ázü ʔá.

T'ah losí honi bekánota dé, tsatsáné benü hūlī k'e, erihł'ís tilaze ʔełts'its'ik'ethe hoghā haghufe.

- T'ah ʔasíe bekánuta sí bezi bek'úłni, yanuze hots'í bizi hot'á, t'ahót'í sí híto, t'ahúlye sí, ku tth'í bizi t'á;
- T'a ʔasíe béłt'e lát'e sí híto t'at'ú hudzi sí: dōnt'ú, “Saskatchewan hok'éyághe t'ahłthe hot'íne ʔełghárudel” kizu.

T'ah ʔasíe bet'á yati bul'ą walí sí bek'ója dé eyi begharé ʔełtth'í honi buł'á hasi. Hotié t'a honi dedliné bekánita dene ha thela sí chu t'anéłt'e eyi lát'e honi hūlī sí eyi tth'í harelyü bek'e dáréłt'ís hasi. T'ah ʔasíe begharé yati hūł'á hasi eyi thela hāt'e sí; t'a yati horul'í sí, bek'úłni dé dāné, t'a yati neba nūłt'í hasi horelyü eyi yati bazü ʔełéłt'e lát'e hasi. T'a yati horul'í sí eyi hot'ázü nūłt'í hasi; T'ahúk'e bek'e honi chu ʔasíe bekánota hasi eyi tsatsáné benü hūlī ts'í yak'é k'e, bedaghe hé'ą k'e déłt'ís sí.

“x” k'e bek'úłni eyer dé yati nárułde ha; híto hok'anü hots'í bénonułthi ha dé eyi “start over” bek'úłni.

Erihł'ís kóę t'ah ʔąta eghádálaghina sí:

T'a erihł'ís kóę eyer yati bekánustá niłthen sí – kónele hade, t'a eyer erihł'ís kóę thela sí eyi kút'a neba thela hasi eyer erihł'ís kóę – kót'e híle dé horelyü t'a erihł'ís kóę eyi yati hūlī sí bekánutá ʔełkēni.

T'at'í yati híto honi bekánita sí:

Diri tsatsáné benü hūlī k'e honi diłhi ts'én nérélyā sí: Yanuze honié (t'a beghā holā yati híe sí chu t'a tthū bul'á yati); hółi (erihł'ís híto begharé ʔasíe hołé, erihł'ís kóęę thela sí); yanize ts'í ʔasíe bek'ónü kóę (thá hots'í ʔasíe); kú tth'í erihł'ís dene dáyerułt'ís (eja erihł'ís kóę honethé chogh Saskatchewan hok'éyághe eyer kút'a thela, diri MA chu PhD erihł'ízi).

Kú dāné diri iłághe tah honi nechá hūłōni erihł'ís beyé bekánutá – kónele hade,

t'a eyer erihť'is kóę thela sí eyi kút'a neba thela hasi eyer – kon t'e híle dé horelyū t'a erihť'is kóę eyi yati hūli sí bekánutá ʔeťkénĭ.

T'at'i honĭ bekánĭta sí:

T'ahhā dé, t'a honĭ bekánĭta sí, erihť'is chogh yé thela hať'e sĭ: Dene behonié dárĭť'is ʔú, ʔeťs'én dárĭť'is ʔú, kont'e. Diri yanĭze hots'ĭ yati dé řa behonié déʔa ʔá, horelyu t'a honĭ bek'á nĭta nĭsĭ horelyu bŭl'á híle eyer. T'ę dene dŏnt'ĭ yati kádáneta dené diri yati dene nédáyelé eyi t'ádóreť'á, eyi t'á ʔasĭe nuťť'ízé ʔú, ʔasĭe nádágheda náráťtsĭ ʔú th'ĭ shen tth'ĭ náráťtsĭ.

T'ahhú honĭ náťtsĭnĭsĭ:

Diri tsątsáné benŭ hūli bek'e erihť'is thela horelyū dziné hok'e hots'ĭ sĭ. T'ahhú dziné bekánĭta nĭ sí eyi tth'ĭ horelyū bek'e thela sĭ.

T'a ʔasĭe begħa yati sí:

T'a ʔasĭe begħa yati sí eyi begħa erihť'is nechá, nechĭle híle, halyá híle; t'a ʔasĭe hotié begħa bek'ójá honĭthen dé, eyi yati bek'úťnĭ ʔú bekánutá.

T'ahúk'e dene bech'anié k'é dáhóʔa sí:

Diri tsątsáné benŭ hūli k'e erihť'is néręlyya sí dene bech'anié bazŭ eyi řa lať'e híle sĭ, bélt'e tth'ĭ honĭ řa lať'e híle, diri yatthé bes chogh nené – “Canada – diri nuʔók'e hade” Dene ch'anié řa hot'á eĭa Canada hok'ęyághe; “eĭa nu horelyū” dene řa ʔeťk'éch'a hot'á, híto naiye néné tth'ĭ nohehel dáhóla.

Dene sŭlághe tsąba hŭtŏn ts'ĭ tť'ule hok'ęyághe:

Diri tsątsáné benŭ hūli k'e erihť'is néręlyya sí dene bech'anié bazŭ eyi řa lať'e híle sĭ, eĭa Canada k'é nu ts'údzai hok'ęyághe. “dene sŭlághe tsąba hŭton, ts'údzai hok'ęyághe híle” eyi hahodi hade řřághe kŭlí erihť'is nohets'ĭ híle t'ahhú dene ʔeťedáthegéth nĭsĭ; “erihť'is dódĭ” eyi hahodi ʔú, t'ahhú nu ts'údzai hŏťĭ nĭsĭ eyi ts'ĭ erihť'is dódĭ snĭ ʔá hahodi sĭ.

Hotié tth'a hŭť'edhe yati ibeká nustá nĭdhen dé:

Yati beká honeta dé, bórenĭ lať'e híle sĭ, t'ahk'e néné náťher sí eyi ʔú, t'a yatĭi hot'á yanéťti sí eyi ʔú, eyi t'a beťázŭ honĭ bekánĭta hasĭ. Yati t'a bekánĭta hasĭ, diri dene thenę yerĭť'is híto dene řa dárĭť'is híto, eyi bazŭ hade eĭa nu ts'údzai hok'ęyághe tsątsáné benŭ hūli bek'e bekánutá. Eĭa nu hok'e t'a nu bĭzĭ néręlyya hade, yanŭze hot'ĭ chu duhhú hóʔa eyi horelyū nu bĭzĭ bek'e nérályya sĭ. Horelyū řa erihť'is dáhŏť'ĭ nĭ sí horelyū Tot'iné yati hot'á halyá sĭ, eyer dé dene t'ę dáyleneť'ĭ sí beba hórenĭ ha honĭthen ʔá, eyer dé yanathé nŏnĭther dé naiye yati hot'á tth'ĭ halye ha.